

Šola na daljavo, 8. razred

Utrjevanje in priprava na novo snov skozi delo z zgodovinskimi viri

Spodaj imate prepis večih zgodovinskih virov. Preberite vire in rešite naloge!

Prva dva vira govorita o razmerah delavcev tekom industrijske revolucije. Izpiši kaj lahko na podlagi virov ugotoviš o razmerah delavcev v 19. stoletju! Poskusi ugotoviti tudi ali se je njihov položaj izboljševal ali slabšal!

1. Vir: John Fielden, M.P., The Curse of the Factory System. London, 1836, str. 34-35
(<https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=inu.30000041573936&view=1up&seq=44>, Datum: 21.03.2020) (prosti prevod)

John Fielden je bil britanski poslanec in lastnik tovarn, v svoji knjigi opisuje položaj delavcev v tovarnah 19. stoletja:

Tukaj imamo »prekletstvo« našega tovarniškega sistema. Med tem ko so nadaljuje napredki v tehnologiji je »pohlep gospodarjev« prisilil mnoge, da delaj več kot jim omogoča človeška narava. Tisti ki so želeli, da bi bil delovni čas krajši pa niso imeli izbire, kot da se podredijo ali opustijo ta posel. Tako je bilo tudi z menoj in mojimi partnerji.

Pred sprejemom zakona, ki ga je predlagal Sir John Hobhouse, nismo nikoli delali več kot 71 ur na teden. Po tem smo padli na 69 ur. Od kar je bil sprejet zakon Lorda Althorpa, leta 1833, smo zmanjšali število ur za odrasle na 67 in pol ur na teden, za otroke pod 13. leti pa na 48 ur na teden. Čeprav se je s tem zmanjšal napor otrok, pa je njihovo delo padlo na pleča starejših. Delo ni prenaporno le za otroke, temveč tudi za odrasle. Hitrejše delo strojev je v zadnjih tridesetih letih podvojilo delo odraslih in otrok.

2. Vir: Izsek iz parlamentarnega poročila o stanju v britanskih rudnikih leta 1842
(<http://www.victorianweb.org/history/ashley.html>, datum: 21.03.2020)(prosti prevod)

Izsledki tega poročila so vodili k sprejetju rudarskega zakona, ki je prepovedal delo v rudnikih za ženske in fante mlajše od 13 let.

ŠT. 14 – Isabella Read, 12 let stara, nosilka premoga

Dela, da pomaga svoji mami, saj je oče umrl pred dvema letoma. Mati je doma, ima probleme z dihanjem in ima šibko telo od zgodnjega dela.

Imam tudi brata in sestro, to je zelo naporno delo, ne vem kolikokrat na dan grem do dna rudnika in nazaj, povprečno verjetno 30 ali 25 krat. Razdalja je nekje med 200 in 500 metrov.

Nosim kakšnih 50 do 60 kilogramov na hrbtu, moram se sklanjati in broditi skozi vodo, ki pogosto pride do mojih meč. Pogosto zaspim, ko čakam na premog, zaradi vročine in utrujenosti.

Ni mi všeč to delo, kakor tudi ni drugim dekletom. Ko je vreme toplo je težko dihati in pogosto ugasnejo luči.

3. Vir: Izsek iz govora Lorda Byrona v britanskem parlamentu, 27.2.1812
(<https://www.bl.uk/collection-items/speech-by-lord-byron-about-the-frame-breakers#>, datum 21.3.2020)(Prosti prevod)

Številni ljudje so bili skeptični glede novosti, ki jih prinaša industrijska revolucija. Ena takšna skupina ljudi so se imenovali *ludditi*. Spodnji vir se nanaša na njih. Iz njega ugotovite kaj so ludditi počeli in zakaj!

Ko sem bil pred kratkim v Nottinghamu ni minilo niti 12 ur brez, da bi prišlo do novih dejanj naslja. In na dan, ko sem zapustil mesto, sem dobil obvestilo, da je bilo prejšnjo noč uničenih 40 strojev. Kakor vedno, brez da bi se kdo storilcem uprl ali jih opazil.

Tako je bilo, ko sem odšel in sem prepričan, da je še sedaj. Čeprav ne moremo zanikati, da se ta hudodelstva dogajajo, moramo priznati, da so za njih krivi ljudje, ki trpijo od največje nesreče. Vztrajnost teh ljudi pri svojih dejanjih prikazuje, da bi le najhujše pomanjkanje lahko

pripeljalo tako veliko število nekdanj poštenih, delovnih, da s svojimi dejanji tvegajo kazni za sebe in svoje družine.

Ni jih bilo sram prosjačiti, vendar niso prejeli nobene pomoči. Njihovi viri prihodkov so bili odrezani in novih služb ni bilo na vidiku. Njihova hudodelstva so, ne zanikam, sramotna in obsojanja vredna, vendar pa nad njihovimi dejanji ne moremo biti presenečeni.

Priprava na novo učno snov

Počasi bomo zaključili z industrijsko revolucijo in šli na novo snov. Naslednji teden bomo govorili o **Dunajskem kongresu**. Ta teden sem za vas pripravil par vaj za uvod.

Spodaj imate prepis deklaracije sprejete med Dunajskim kongresom.

Zaradi katerega dogodka je bila sprejeta deklaracija?

Kaj obljubljaajo podpisnice deklaracije?

Katere države podpišejo listino?

Iz seznama podpisanih poskusite ugotoviti, kdo je vodil dogajanje na Dunajskem kongresu!

4. Vir: Izsek iz Deklaracije na Dunajskem kongresu, sprejeta dne 13.3.1815.
(https://en.wikisource.org/wiki/Declaration_at_the_Congress_of_Vienna(datum: 21.3.2020)
(prosti prevod)

Države, ki so podpisale Pariški sporazum in se zbrale na Dunajskem kongresu so bile obveščene o Napoleonovem pobegu in vstopu v Francijo z oboroženimi silami. Zato se čutijo dolžne, zaradi lastnega dostojanstva in ohranjanja družbenega reda, izdati slovesno deklaracijo...

Ker je prekršil konvencijo, ki ga je postavila na otok Elbo, je Bonaparte izgubil pravno zaščito na kateri je temeljil njegov obstoj. S tem ko se je ponovno pojavil v Franciji je izgubil zaščito zakonov in pokazal vesolju, da z njim ne more biti niti miru niti premirja.

....

Čeprav smo popolnoma prepričani, da se bo francosko ljudstvo združilo okoli svojega legitimnega kralja in se uprlo temu novemu kriminalnemu poskusu prevzema oblasti, vsi vladarji Evrope uradno ponudijo pomoč kralju Francije in francoskemu ljudstvu, ter kateremu koli vladarji, ki bi bil napaden, v primeru, da bi prišlo do resne nevarnosti. V primeru poziva za

pomoč bomo naredili vse potrebno, da ponovno vzpostavimo javni mir in se skupaj borimo proti tistim, ki ga kršijo.

Narejeno in potrjeno s strni veleposlanikov velesil, ki so podpisale Pariški sporazum,
Na Dunaju, dne 13. marec 1815

Podpisniki:

AVSTRIJA: Knez Metternich, Baron Wissenberg

FRANCIJA: Knez Talleyrand, Vojvoda Dalberški, Latour du Pin

VELIKA BRITANIJA: Wellington, Clancarty, Cathcart, Stewart

PORTUGALSKA: Grof Pamella, Saldanha, Lobo

PRUSIJA: Knez Hardenberg, Baron Humboldt

RUSIJA: Grof Rasumowsky, Grof Stackelberg, Grof Nesselrode

ŠPANIJA: P Gomez Labrador

ŠVEDSKA: Laemenhelm

(vir zemljevid 1: <https://www.themaparchive.com/europe-in-1789.html>, datum 21.3.2020)

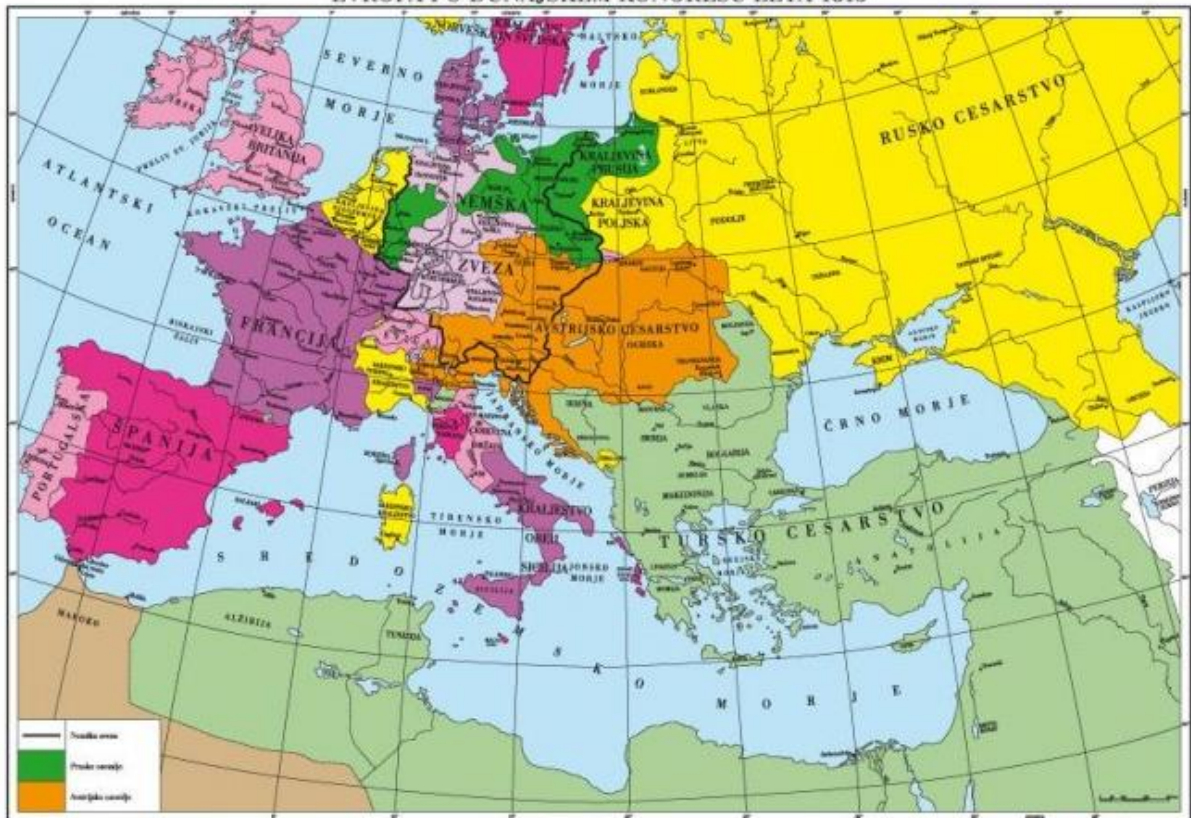
(vir zemljevid 2: http://www.zemljevidi-vodniki.si/1383-thickbox_default/evropa-po-dunajskem-kongresu-1815-solski-stenski-zemljevid.jpg, datum 21.2.2020)

Spodaj imate dva zemljevida, prvi je zemljevid Evrope pred francosko revolucijo, drugi je zemljevid Evrope po Dunajskem kongresu. Kakšne spremembe opaziš v mejah držav? Zapiši čim več sprememb, ki si jih opazil!

EVROPA PO DUNAJSKEM KONGRESU LETA 1815

EVROPA PO DUNAJSKEM KONGRESU LETA 1815